

Dokument	Br.: YUG/812 SC 11 541
-----------------	-------------------------------

Naziv	<p><i>Obuka o sistemima/tehnikama borbe protiv bespravnih aktivnosti u šumarstvu</i></p> <p>Podaktivnost R1A4c: Osmisliti i voditi kurs za zaposlene u državnom sektoru šumarstva i privatne operatere iz šumarstva o sistemima/tehnikama borbe protiv bespravnih aktivnosti u šumarstvu u skladu sa propisima EK (naročito propisima EK koji se odnose na plasiranje građe i drvnih proizvoda na tržište)</p>
--------------	--

NACRT

Zajednička izjava učesnika obuke

o mogućnostima poboljšanja situacije u vezi sa sistemima i tehnikama borbe protiv bespravne sječe u Crnoj Gori

29. februar – 2. mart 2012, ReSPA, Danilovgrad

Crna Gora je na dobrom putu da ostvari značajno poboljšanje legalnosti prometa drveta

Bespravna sječa je i dalje problem u regionu (južna i istočna Evropa) kao što je pokazano u primjerima o kojima je bilo riječi tokom predavanja i kao što je prepoznato u određenim studijama i dokumentima. Međunarodni politički procesi su pokrenuti u svrhu konkretnog bavljenja ovim pitanjem. To su, npr., Akcioni plan EU za sprovođenje Zakona o šumama, Upravljanje i trgovina (FLEGT). Osim toga, Deklaracija sa Ministarske konferencije o zaštiti šuma u Evropi u Oslu kaže da će države potpisnice uložiti sve napore u smanjenje obima bespravne sječe. Uredba EU 995/2010 koja će stupiti na snagu u martu 2013. daje novi osvrt na zaštitu šuma od bespravne sječe i povezane trgovine. U odsustvu procesa sertifikacije (ili uporedo sa procesom sertifikacije ukoliko se isti uspostavi), država Crna Gora može razmotriti implementiranje sistema dužne predostrožnosti (due diligence) nadležnog organa, kojim bi se zahtijevalo osnaživanje kontrole i evidentiranje aktivnosti kontrole u šumarskom sektoru.

Crna Gora se Deklaracijom ENA-FLEG iz Sankt Peterburga obavezala na razvoj politika i mjera za rješavanje pitanja bespravne sječe i shodno tome je usvojen Nacionalni akcioni plan (NAP) za borbu protiv bespravnih aktivnosti u šumarstvu kroz participatorni proces sa svim zainteresovanim stranama u sektoru. Crna Gora ima dobar zakonodavni i institucionalni okvir za poboljšanje zaštite šuma od bespravne sječe i povezane trgovine. Generalno, treba realizovati i sledeće:

1. jačanje i operacionalizacija radnih nadležnosti svih zainteresovanih strana koje učestvuju u kontroli: Uprava za šume, šumarski inspektori, policija, tržišna inspekcija, carina, finansijska policija;
2. uspostavljanje djelotvornih i realnih sistema sprovođenja akata i sporazuma koji postoje u oblasti borbe protiv bespravne sječe i trgovine;

Bespravna sječa se smanjuje posljednjih godina

Bespravna sječa u Crnoj Gori se smanjuje, ili se stabilizuje na nižem nivou, ali i dalje ima određenih problema u privatnom sektoru ili na graničnim područjima. Kako pokazuju podaci Uprave za šume, bespravna sječa u državnim šumama se smanjuje u poređenju sa stanjem od prije 10 godina. Nekoliko faktora je dovelo do ovakvog razvoja:

- Uprava za šume i inspektori su posljednjih godina preduzeli opsežnije radnje protiv bespravne sječe;
- Urađeni su dokumenti poput Nacionalnog akcionog plana i Nacionalne šumarske politike, koji su stvorili prostor za razgovore o šumama i podizanje svijesti o značaju zaštite šuma od bespravnih aktivnosti;
- Uprava za šume se na osnovu svojih Zakonom predviđenih nadležnosti u potpunosti fokusira na poslove zaštite šuma;
- Preduzete su radnje i mjere za rješavanje potreba fizičkih lica, (potreba za ogrijevnim drvetom), koje su pomogle u ublažavanju pritiska na šume koji je rezultat siromaštva;

Pored toga, Nacionalna inventura šuma (NIŠ) Crne Gore, tj. procjena na terenu koja je sprovedena 2010 po prvi put u istoriji obezbjeđuje nam dodatne informacije o šumama Crne Gore. Kompletni rezultati NIŠ, kada na raspolaganju budemo imali detaljnu analizu, omogućiće jasne osnove za formulisanje šumarske strategije i dati osnovu za budući monitoring bespravne sječe.

Učesnici su razgovarali o potencijalnim poboljšanjima

Iako je razdvajanje proizvodnje u šumama i njihove zaštite mjera sa pozitivnim uticajima na bespravnu sječuu, podsjećamo da koncesije na šume treba regulisati drugačije od koncesija na druge resurse, jer šume predstavljaju živi svijet sa različitim zahtjevima održivosti u odnosu na uslove eksploatacije kamena, na primjer.

Gazdovanje šumama se smatra istim u privatnim i javnim šumama. Međutim, mi smatramo da ova veza nije ista i da još uvijek treba uraditi dosta toga u privatnim šumama u cilju podizanja nivoa znanja i poboljšanja praksi u šumarstvu.

Učesnici su naveli određene potencijalne stavke koje zahtijevaju poboljšanje:

- Otklanjanje nedostataka u zakonima u oblasti šumarstva koji se bave kontrolom na javnim putevima i u industrijama za primarnu preradu drveta. Šumarski inspektori treba da imaju nadležnost da vrše kontrolu i na javnim putevima, ili u objektima za preradu drveta, ili te nadležnosti treba dodijeliti drugom inspekcijском organu;
- Jačanje kontrole transporta neprerađenog drveta; korišćenje savremenih tehničko tehnoloških rješenja se može uzeti u obzir u svrhu kontrole porijekla transportovanog drveta; takođe treba riješiti problem neregistrovanih vozila; mnoga pravila koja su već utvrđena sporazumima sa najznačajnijim zainteresovanim stranama treba operacionalizovati;
- Saradnju sa policijom, carinskim organima i sa tržišnom inspekcijom treba ojačati i staviti u praksu u skladu sa dogovorom. S tim u vezi, treba sprovesti Sporazum o međusobnoj saradnji potpisan sa Misijom Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju (OSCE) u Crnoj Gori iz 2008. godine;

- Informacije o aktivnostima kontrole i rezultatima kontrole treba dostavljati sistematski ukoliko se implementira sistem dužne predostrožnosti zasnovan na nadležnom organu. Prema tome, još jednom, potrebno je sprovođenje sporazuma sa tržišnim i carinskim organima za kontrolu cjelokupnog lanca sledljivosti;
- Zakonske norme treba operacionalizovati u djelovima koji se odnose na oduzeto drvo (skladištenje do odluke sudova i transporta): kako vršiti transport oduzetog drveta (u odsustvu opreme), kako izvršiti prodaju;
- Tehnicka opremljenost zaposlenih u drzavnim sumarskim institucijama koje se bave zastitom suma je nedovoljna. Pored toga neophodno je razmotriti mogucnost povecanje primanja zaposlenih u ovom sektoru.

Zaključak

1. Jačanje svijesti o važnosti šuma je od opšteg značaja, naročito u osjetljivom trenutku u kome se nalazi cjelokuno čovečanstvo. Svjedoci smo negativnog uticaja klimatskih promjena, borbe za zaštitu biodiverziteta, problema sa snabdijevanjem vodom i potrebom za obezbjeđenjem obnovljivih izvora energije. Uloga koju šuma ima u rješavanju i ublažavanju ovih pojava je nemerljiva i jedinstvena. Iz tih razloga neophodno je da se šumarski sektor prilagodi ovim izazovima, te da se šume i šumarstvo snažnije i konkretnije uključe u globalne i regionalne političke agende.
2. Bespravna sječa predstavlja opasnost za održivo gazdovanje šumama i jedan od najvećih izazova sa države u jugoistočnoj Evropi. Ohrabrujuće je da se bespravna sječa u Crnoj Gori smanjuje, odnosno stabilizuje na nižem nivou, ali i dalje ima određenih problema u privatnom sektoru ili na graničnim područjima. NAP je dobar instrument, i njegova implementacija će pomoći suzbijanju ovih negativnih pojava u crnogorskom društvu. Pored toga, detaljna analiza rezultata Nacionalne inventure šuma koja se očekuje do kraja ove godine omogućiće osnovu za budući monitoring bespravne sječe.
3. Šumarski sektor treba da bude proaktivan – da se okrene ka stvarima koje predstoje – Direktiva EU o dužnoj predostrožnosti, pitanja životne sredine, *acquis communautaire*, Natura 2000, itd.
4. Treba predstaviti uspjehe i pozitivne priče koje se odnose na reformu šumarskog sektora i njene rezultate.
5. Crna Gora se nalazi na dobrom putu jer su analize urađene na transparentan način. U poređenju sa drugim državama, Crna Gora je zauzela strateški pristup problemima u šumarskom sektoru.
6. Sada je trenutak da se rad predstavnika šumarskog sektora usmjeri na pridavanje veće važnosti i značaja šumarskom sektoru na političkoj sceni i da se javno predstave svi do sada uloženi napori. Šume treba da dobiju više pažnje na javnoj sceni.